

Protokoll fra møte i Faggruppen for plantehelse (Faggruppe 9) i VKM 3. september 2008 kl. 10-15

Deltakere:

Fra Faggruppe 9:

Leif Sundheim (faggruppe- og møteleder), May Bente Brurberg, Trond Hofsvang, Christer Magnusson, Brita Toppe og Bjørn Økland

Forfall: Anne Marte Tronsmo og Trond Rafoss

Fra Mattilsynet:

Håkon Petter Brække

Fra sekretariatet til VKM:

Elin Thingnæs Lid (Ref.)

1. Konstituering av møtet

Møteleder ønsket velkommen til møte i VKMs Faggruppe for plantehelse, Faggruppe 9. Innkalling og forslag til dagsorden ble godkjent uten endringer. Ingen av medlemmene meldte seg inhabile i noen av sakene.

2. Oppfølging fra sist møte i faggruppen

Utkast til protokoll fra sist møte ble gjennomgått. Noen presiseringer og et par mindre språklige endringer ble vedtatt.

Vedtak: Sekretariatet vil ferdigstille protokollen i henhold til innspillene.

3. Plantehelsesaker som skal behandles på møtet

Furuvendematode (FVN, *Bursaphelenchus xylophilus*)

Mattilsynet bestilte 21. februar 2008 en risikovurdering av FVN i henhold til ISPM No. 11. Bestillingen er delt i to, og ønsket ferdigstilling er 15. september 2008 (del 1) og 31. januar 2009 (del 2).

Del 1:

Bioforsk og arbeidsgruppen har hatt to møter i august, og faggruppen fikk tilsendt et utkast til faggruppens risikovurdering i forkant av møtet. Utkastet er et produkt av Bioforsks rapport skrevet inn i VKMs mal for risikovurdering og innspill fra arbeidsgruppen. Bioforsk har

kommet langt men er ikke helt ferdig med sitt arbeid, det gjenstår fortsatt å fullføre et par av avsnittene og å bearbeide og utfylle deler av dokumentet. Det foreløpige dokumentet ble nøye gjennomgått og diskutert av faggruppen.

Vedtak: Sekretariatet vil føye kommentarene fra møtet inn i dokumentet. Bioforsk vil jobbe videre med dokumentet etter innspill fra faggruppen, og vil ha et nytt møte med arbeidsgruppen 10. september. Medlemmer av arbeidsgruppen vil komme med sine bidrag i henhold til vedtak på møtet. Det endelige produktet sendes på høring i faggruppen via e-post før oversendelse til Mattilsynet 15. september.

Del 2:

Faggruppen har nå fått tilgang til svenske Jordbruksverkets rapport "Konsekvensanalys av angrep av tallvedsnematod i svensk skog" før den publiseres i høst. Rapporten sier mye om økonomiske konsekvenser. Antakelig kan det hentes en god del derfra og brukes på norske forhold, men fortsatt vil det gjenstå mye arbeid for faggruppen.

Det ble orientert om at professor Birger Solberg ved Institutt for naturforvaltning UMB har takket ja til å delta i en *ad hoc*-gruppe (arbeidsgruppe) som vil skrive et utkast til svar på del 2 i Mattilsynets bestilling. Solberg er ekspert i skogøkonomi. Faggruppeleder foreslår å utvide dagens *ad hoc*-gruppe på FVN med Birger Solberg som ekstern *ad hoc*-ekspert.

Faggruppen spurte Mattilsynet om frist for del 2 kan utsettes, dette av hensyn til ekspertenes egne arbeidsplaner og kapasitet i tiden fremover. Mattilsynet svarte at det er viktigere med ett godt produkt enn at fristen holdes eksakt på 31. januar. En måned senere er i orden for Mattilsynet. Mattilsynet jobber kontinuerlig med sin beredskapsplan, og progresjonen der er foreløpig uavhengig av resultatene i del 2. Om litt vil Mattilsynet dessuten få VKMs svar på del 1 å jobbe med en stund fremover. Det ble fra faggruppen side påpekt at arbeidet allerede er en måned forsinket. Mattilsynet hadde ingen kommentarer til det.

Vedtak: *Ad hoc*-gruppen som skal lage et utkast til svar på del 2 vil bestå av Leif Sundheim, Christer Magnusson, Trond Rafoss og Bjørn Økland, alle medlemmer av faggruppen, og Birger Solberg som ekstern *ad hoc*-ekspert. Svaret på Mattilsynets bestilling skal ferdigbehandles og vedtas i faggruppen.

Phytophthora ramorum

Mattilsynet bestilte 22. august 2008 en risikovurdering av *P. ramorum* i henhold til ISPM No. 11. Det er ønskelig at VKMs risikovurdering ser på hvilken relevans konklusjonene i EU-prosjektet RAPRA har for Norge. Ønsket ferdigstilling er innen utgangen av 2008, dersom det er mulig i forhold til publiseringen av resultatene fra RAPRA. Av hensyn til eventuelle regelverksendringer for neste års produksjons- og importsesong, er det ønskelig med en så rask ferdigstilling som mulig.

Faggruppeleder la frem et forslag om sammensetning av en *ad hoc*-gruppe (arbeidsgruppe) som vil skrive et utkast til risikovurderingen før en ferdigbehandling i faggruppen. Forslaget er: Brita Toppe, Trond Rafoss og Leif Sundheim som alle er medlemmer av faggruppen, og forsker Maria Luz Herrero, Bioforsk Plantehelse, som ekstern *ad hoc* ekspert på *P. ramorum*.

Videre ble det stilt spørsmål om risikovurderingen bør omfatte også *P. kernoviae*.

Mattilsynet orienterte om en klage fra næringen, som sier seg uenig i hvilke arter som kan anses som vertsplante for skadegjøreren. I følge klagen omfatter regelverket flere arter som ikke er mottakelige for *P. ramorum*. Mattilsynet understreker at det er viktig at VKM får med all relevant vitenskapelig dokumentasjon om mottakelige arter for å sikre en avklaring rund dette punktet (pkt 4 i bestillingen).

Vedtak: Forslaget til *ad hoc*-gruppe ble vedtatt. Maria Luz Herrero vil bli forespurt om å delta som *ad hoc*-medlem for denne saken. *P. kernoviae* skal ikke med i risikovurderingen. Mattilsynet vil sende kopi av klagen om mottakelige arter, og faggruppen vil se nøye på dokumentasjon rundt dette i sin risikovurdering.

4. Plantehelsesaker i Mattilsynet

Askeskuddsyke

Mattilsynet orienterte: Soppen *Chalara fraxinea*, som forårsaker askeskuddsjuke, ble tidligere i år påvist i asketrær på Østlandet og Sørlandet. Kartleggingsundersøkelser i skogsområder på Vestlandet og i Trøndelag har ikke avdekket smitte i disse områdene. For å hindre spredning av plantesjukdommen til Vestlandet og Trøndelag, har Mattilsynet fastsatt en ny forskrift om tiltak mot askeskuddsopp. Med den nye forskriften deles landet inn i soner. Mattilsynet hadde høringsmøte 22. august og høringsfristen var 1. september. Forskriften fastsetter restriksjoner knyttet til omsetning og forflytning av planter, formeringsmateriale og tre (trevirke med mer) av ask (*Fraxinus excelsior*), fra utlandet og fra smittet sone (Østfold, Oslo, Akershus, Vestfold, Buskerud, Oppland, Hedmark, Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder) til den smittefrie sone (Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Nordland, Troms og Finnmark) og observasjonssonen (Rogaland), og fra observasjonssonen til smittefrie sone.

Videre innføres det krav om offentlig kontroll med produksjon og omsetning av planter og formeringsmateriale av ask i den smittefrie sone og observasjonssonen. Det stilles også krav om reingjøring og desinfeksjon av maskiner og utstyr til virksomheter som utfører hogstarbeid av ask, beskjærer asketrær og utfører kantklipp langs veier hvor ask forekommer i smittet sone.

Vedtak: Orienteringen fra Mattilsynet tas til etterretning.

Pinjebark

Mattilsynet orienterte om en alvorlig bekymringsmelding fra Sverige. De har påvist FVN i et parti pinjebark fra Portugal, som deretter har kommet inn til Norge via Sverige. Etter denne meldingen avdekket Mattilsynet og Tollvesenet import til Norge av pinjebark med opprinnelse i Portugal. Barken vil nå bli trukket tilbake fra markedet og barken vil bli analysert for FVN.

Vedtak: Orienteringen tas til etterretning.

5. Saker til hovedkomiteen

Ingen saker.

6. Saker fra møte i hovedkomiteen

Ingen saker. Det har ikke vært møte i hovedkomiteen siden sist faggruppemøte.

7. Møter o.a. av felles interesse

Konferanse om fremmede skadelige arter

Mattilsynet oppfordret alle til å melde seg på konferansen "Fremmede skadelige arter - fra strategi til handling" på Rica Hell Hotell i Stjørdal 13.-14. oktober. Direktoratet for naturforvaltning (DN) er arrangør.

ICPP 9th International Congress of Plant Pathology

Tre av faggruppemedlemmene deltok på møtet som foregikk i Torino i Italia 24-29. august. Det ble snakket mye om "biosecurity" og terrorisme på møtet. Det viser seg at det kan være vanskelig å forske på arter som står på USAs terrorliste. Et annet tema var "barcoding", om blant annet et EU-prosjekt på molekylære metoder for diagnostisering av karantenesykdommer.

EU-møte om FVN i Portugal

Et av faggruppemedlemmene vil delta i et krisemøte om furuvednematode i Portugal i oktober. På møtet, som arrangeres av EU-kommisjonen, vil det bli gitt en fersk oppdatering av status i Portugal. Faggruppen vil bli informert om møtet på neste faggruppemøte

FAO Panel Forest Quarantine, 8-11. desember i Chile

Et av faggruppemedlemmene vil delta på møtet i desember. Møtet vil blant annet ta for seg den internasjonale standarden ISPM 15.

EPPO training workshop on PRA

Kurset vil bli avholdt på Kypros i november 2008. Mattilsynet håper å sende noen dit. Et faggruppemedlem deltar som EPPO-ekspert. Et annet medlem reiser som faggruppemedlem. I tillegg vil faggruppens koordinator delta.

Vedtak: Orienteringen tas til etterretning.

8. Nytt fra sekretariatet

Møte mellom Bioforsk Plantehelse, Norsk Institutt for skog og landskap og VKM

VKM har avtalt å ha et møte på direktørnivå med Bioforsk Plantehelse og Skog og landskap, for å avklare diverse forhold rundt samarbeid og ansattes deltakelse i VKM. Dato er foreløpig ikke satt, og det er ikke bestemt hvem som kommer på møtet.

Vedtak: Orienteringen tas til etterretning. Faggruppen vil få referat fra møtet.

9. Eventuelt

Medlemskap som vitenskapelig ekspert i European Food Safety Authority (EFSA), blant annet i Panel on Plant Health, lyses ut hvert tredje år. Fra 23. oktober er det mulig å søke medlemskap for en ny treårs periode. Søknadsfristen er 7. januar 2009. Gå inn på adressen:

http://ec.europa.eu/health/ph_risk/committees/call_expression_en.htm

Et av faggruppemedlemmene orienterte om funn av bladskimmel (*Plasmopara obducens*) på lisespringfrø (*Impatiens walleriana*) i private hager og parkanlegg. Organismen står på EPPOs A2 liste. Det er foreløpig ikke funn i produksjonsgartnerier i Norge. Mattilsynet sier de ikke ser på denne som karanteneskadegjørere ved funn på friland i Norge, men vil eventuelt ha andre reaksjonsformer ved funn i produksjon.

Et av faggruppemedlemmene orienterte om et pågående arbeid med rotgallnematode i Vestfold. Skadegjøreren er problematisk når det gjelder vekstskifte. Bioforsk vil gi Mattilsynet mer info om dette.

Et av faggruppemedlemmene ga siste nytt om harlekinmarihøna. Denne fremmede mariehønearten er funnet overvintrende og reproduserende to steder i Oslo. Etter at det i sommer ble sendt ut brosjyrer om mariehøna til Rodeløkka kolonihage ble det gjort 20 funn der. Det viser at folk finner mariehøna når de vet hva de skal se etter.

Sekretariatet har oppfordret faggruppen til å jobbe med risikovurderingene i arbeidsgrupper, og har i den sammenheng vist til at det er vanlig i de andre faggruppene i VKM. Koordinator ga derfor på oppfordring en nærmere orientering om hvordan andre faggrupper jobber.

10. Nye møtedatoer

Neste møter i faggruppen er 8. desember.